

Příloha

Příloha 1 – Polostrukturovaný rozhovor

souhlas: Souhlasíš se svou účastí v mém výzkumu a jsi seznámena s tím, jak budu se získanými informacemi pracovat? - ANO

charakteristika uvádějícího učitele:

- počet let praxe,
- počet pracovišť,
- počet začínajících učitelů – opravdu se jednalo o začínajícího učitele?

identita uvádějícího učitele:

1. S jakými nesnázemi jsi se na začátku své praxe setkala ty?
→ Kdo ti byl oporou?
2. Jak jsi se dostala k funkci uvádějícího učitele?
→ Byla ti určena? (Na základě čeho?)
→ Prošla jsi nějakým školením?

problémy začínajících učitelů:

3. Čeho se nejčastěji týkaly otázky začínajících učitelů?
4. V jakých oblastech jsi začínajícím učitelům radila nejvíce?
5. Konkrétní oblasti:
 - a. řešení kázeňských problémů
 - b. vedení školní dokumentace
 - c. hodnocení žáků
 - d. komunikace s rodiči
 - e. funkce třídního učitele

podpora uvádějícího učitele:

6. Jakou formou probíhala tvá podpora začínajícímu učiteli?
7. Jak často jsi se se svým začínajícím učitelem setkávala? Jednalo se o pravidelné schůzky?
 - ➔ Na čí popud většinou probíhaly vaše konzultace?
 - ➔ Jak časté byly hospitace? Byly vzájemné, nebo spíše jednostranné?
 - ➔ Jakým způsobem jsi své přidělené začínající učitele podporovala dále?
8. Na které aspekty výuky jsi se zaměřovala během hospitací u začínajících učitelů?

9. Jaké své znalosti a zkušenosti jsi při podpoře začínajících učitelů využila nejvíce?

shrnutí svých zkušeností se začínajícími učiteli:

10. Je nějaká oblast, na kterou podle tebe začínající učitelé jsou X nejsou dobře připraveni ze svého studia?

11. Vysledovala jsi v průběhu své podpory něco, co začínajícím učitelům opravdu pomáhá?

Příloha 2 – Transkripce rozhovoru s respondentkou Štěpánkou

- **Souhlasíš s účastí na mém výzkumu a jsi seznámena s tím, jak budu se získanými informacemi pracovat?** Ano, souhlasím.
- **Zeptám se tě, kolik let už jsi v praxi?** No to je dobrá otázka. To teď musím spočítat. Devět let.
- **Měla si několik pracovišť za celou tu praxi?** Ano, tři pracoviště.
- **Kolik začínajících učitelů si měla na starosti, za ty roky?** No, ty jsi moje první.
- **Dobře, takže pouze jednoho?** Ano.
- **S jakými nesnáze ses na začátku tvé praxe setkala ty, když si nastupovala do praxe?** No, tak určitě to bylo to, že jsem přišla z té vysoké školy a neměla jsem ty praktické zkušenosti. Chyběla mi tam ta praxe z té výuky, tzn. hlavně i to, jak mám přistupovat k té třídě, jak tam mám řešit různé problémy v té třídě, co se týče chování. Jak tam mám nastavovat ty pravidla. Tohleto jsem si vlastně z té vysoké školy nepřinesla.
- **A byl ti někdo oporou, nebo si to musela sama budovat?** Já v té době, kdy jsem nastupovala, tak jsem měla výbornou zavádějící učitelku, takže jsem to řešila vždycky s ní.
- **Dobře, potom k té funkci uvádějícího učitele. Jak ses k ní dostala? Musela si projít nějakým školením, nebo ti byla vyloženě určena?** No, v mém případě mi byla vyloženě určena.
- **Při té funkci uvádějícího učitele, z čeho čerpáš především? Jako z toho, jak s tebou pracovala ta tvá zavádějící učitelka, nebo si došla k nějakým svým vlastním způsobům?** No né, tak já se snažím vlastně... můžu říkat, jakože tobě? ...tobě pomoci, akorát jako v čem je to rozdílný, protože já, když to srovnám s tou svojí zavádějící učitelkou, když jsem měla, když jsem o vysoké škole nastupovala, tak to bylo o tom, že my jsme učily vždycky ty paralelky podle stejných materiálů. Což teď jakoby já s tebou nemám, ani s Janou ty to vlastně nemáš a já ještě k tomu mám úplně jinou metodu tý výuky toho čtení, než zas máte vy, že jo. Já spíš jedu analyticko-syntetickou, vy jedete genetickou. Takže já sem měla výhodu v tom, že když já sem měla tu svojí zavádějící učitelku, tam jsme měli úplně všichni fakt stejný materiály, všichni stejné podmínky, takže my jsme fakt postupovali systematicky podle stejných materiálů a ze začátku jsme si fakt každý odpoledne sedli a řekli jsme si, co budeme probírat zítra, jak to budeme probírat, jak toho dosáhnem, jaký tam

dáme didaktický hry a prostě. Ale bylo to dáno těmi materiály, protože jsme je fakt měli všechny stejné.

- **Takže přípravy jste dělali společně?** Ano, společně.
- **No a teď teda vlastně ke mně, jako k tomu začínajícímu učiteli. Jaké otázky nejčastěji kladu, jako začínající učitel? Nebo na co se nejvíc doptávám?** No tak určitě jsou to organizační věci, o se týče té školy, protože každá má jiný systém, kde se, co zapisuje... Vysvědčení, jo ale tou jsou vlastně jakoby dá se říct ty organizační věci a tím, že ty učíš genetiku a já učím analyticko-syntetickou, tak co se týče ty výuky, tak vždycky se třeba zeptáš, co já v tu chvíli dělám, jak to dělám, ale já ti zase nemůžu úplně tak poradit, protože já to mám, jakože jinak než si ty. My vlastně se ani neslučujeme v tom... Prostě to máme úplně jiný. Takže v tom já tam jakože nevidím takovou, jakože syntézu. Sloučení. Jestli mě rozumíš.
- **Jasně, že to nemůžeme prostě porovnávat vyloženě spolu.** Ano.
- **No a v jakých oblastech myslíš, že teda nejvíc mi radíš, nebo tomu začínajícímu učiteli? V čem jako nejvíc dokážeš poradit?** Tak teď myslíš už jakoby vyloženě co se týče toho učiva?
- **No třeba, čehokoliv. Jestli se to tedy týká hlavně toho učiva?** Tak jako, myslím si, že převážně to byl český jazyk, kdy jsme to prvopočáteční, jak jsme se tam bavili o těch písmenkách, co předtím, jak procvičovat ruce, no a co mě ještě napadne? Na té matematice, ty ses byla taky několikrát podívat, ale už si myslím, já sem na matematice na tobě byla taky. Tam si myslím, že to takový problém není jako. Pro mě si myslím, že je pro tebe podstatnější ten český jazyk. Správně to uchopit a správně to didakticky naučit.
- **Jakou formou ta podpora funguje? Jestli probíhá nějak jako pravidelně, nebo spíš podle potřeby? Jestli je to setkávání, nebo hlavně hospitace?** No, tak jako myslím si, že z našeho pohledu jsou to hlavně hospitace. To setkávání my nemáme pravidelný, ale asi je to hodně si myslím i mnou, protože já ve škole nezůstávám zas až tak dlouhou dobu. Víš, abychom si potom třeba odpoledne sedli a nějak se o tom pobavili, abychom to brali nějak systematicky. No a když ty něco potřebuješ, tak za mnou přijdeš, nebo já přijdu za tebou, no. Ale je pravda, že to nemáme nějak pravidelně nastavený.
- **Tak ještě se teda zeptám, když se takhle vlastně my dvě scházíme, máš pocit, že se scházíme spíš na můj popud, anebo spíš na tvůj?** A já si myslím, že to jako je plus

- mínus jako na stejno. Že já za tebou někdy přijdu, pak ty přijdeš za mnou. Není to, jakože vyloženě jenom jakoby jednostranný. Nebo aspoň já to takhle visím a cítím.
- **No a když přijdeš tedy na hospitaci, jsou nějaké aspekty, na které se soustředíš, které pozoruješ více než jiné? V té hodině přímo? Ano.** Soustředím se celkově, jako na tu hodinu. Není jako vysloveně něco, na co bych se tam zaměřovala.
- **Při těch hospitacích, narazila si na něco, v čem vnímáš, že právě ten začínající učitel v tom má větší mezery než učitel, který učí už delší dobu? Jako nějaká konkrétní věc, která problémy?** No ne, tak tam třeba bylo naposled, jak jsem byla na tý tvójí pátý hodině tý čeština, jak jsem ti jenom doporučila, jestli nejdřív jenom ten pracovní list. Jak to tam bylo? V9m, že to tam bylo, jakože pro mě převrácený postup.
- **Jo, to, že didakticky. Nejdřív společně udělat pár.** Jo, a potom je nechat pracovat samostatně. A tam to bylo jako obráceně. Takže jsou to takový jako spíš didaktický rady a vychytávky, ale to jsou ty věci, který člověk získá až s tou praxí. Protože ty třeba bys to taky jako tak udělala, ale vlastně tě to ani nenapadlo podle mě, nebo ti to tak nepřišlo. Takže jsou jako takovýhle vychytávky a rady právě z té praxe.
- **Máš pocit, že je nějaká oblast, na kterou začínající učitel je dobře připravený z vysoké školy? Právě do té praxe.** Tak já nevím. Já si myslím, že zase ten učitel z té vysoké školy přijde a má jakoby velký ten obzor. Tam mu bylo vysvětleno spoustu, jakože věcí a teorií, které on chce jakoby využít při té své výuce. Což je trochu inspirace pro učitele, co již učí nějakou dobu, ale musí ho člověk třeba na jednu stranu třeba jakože brzdit, aby jako řekl: “hele musíš na to jako pomalu, nejdřív ty děti musíš naučit tohleto, támhleto, pak teprve můžeš použít zase až ten další postup“, ale jako určitě. Zase ten začínající učitel přijde a má v sobě spoustu nových informací, které dostal na té vysoké škole a rád by je jakoby použil do té praxe. Takže já bych řekla, že ten učitel, který tam přijde z té vysoké školy, tak je pro toho svého zavádějícího učitele, který už v té praxi určitou dobu je, i takovou inspirací. Že mu zase prostě otevře svět: “hele, ale tohleto bysme mohli zkusit a uvidíme, udělat to tak..“ jasně proč ne, ale musí to, ten zavádějící učitel mu řekne: “jako není v tom problém, ale musíme to zkusit až po určitém čase“. Takže já si myslím, že pokud si ty dva, jakože sednou, tak vzájemně inspirují jeden druhého, což jako je dobře.
- **Jakože se vlastně podporují vzájemně.** Ano vzájemně, protože vlastně ten učitel, který je už tam několik let v té praxi, tak jede ten svůj zkosnatělý systém a jede si už

to svoje. I když jedeš občas na nějaký školení, tak si stejně jedeš furt to svoje, protože to tak máš naučený a jedeš v těch svých kolejkách, jako.

→ **A naopak, vnímáš, že je nějaká oblast, která je hodně jako podprůměrná, že na tom není úplně dobře ten začínající učitel připravený?** To je, já si myslím, že je to přímo o té praxi, protože nebyl denodenně mezi těmi dětmi a je to pro něj první kontakt, takže tam nemá jenom ty děti, kdy chodil na ty praxe na VŠ, ale už musí jednat i s těmi rodiči. Už tam fakt jako učitel stojí sám za sebe a tady na to si myslím, že ho ta VŠ ani nemůže připravit, že to vlastně získá zase tou praxí.

→ **Co bys doporučila, právě do téhle oblasti začínajícímu učiteli? Třeba, když vezmu tu komunikaci s rodiči. Máš nějaká svoje pravidla, nebo si říkáš: „jó, to funguje“, nebo?** No ne, já si myslím, že tam jako je, hrozně záleží, na jaké rodiče prostě člověk narazí a pak když prostě... **Jak se s nimi dá domluvit.** Přesně, a když člověk vidí, že se nedá domluvit ani s těmi rodiči, tak co může chtít od toho dítěte? Takže prostě je to fakt, jakože prostě na koho člověk narazí a jak s ním, bude, jakože ten člověk, jakože přistupovat. Prostě já spíš jsem to dala, že vždycky když jedním s těmi rodiči, tak se snažím na nějaký, jakože přátelský úrovni. Zbytečně do někoho nešít atd. I když minule to, jak jsem mluvila s tou G***, tak už jsem taky na ní do telefonu vyjela, jako protože už se to nedalo. Takže prostě mít nějakou prostě přátelskou atmosféru, protože přeci jenom ty děti máme až do té trojky a potřebujeme, aby oni s námi vzájemně spolupracovali. A jako vysvětlit jim to, nebo na začátku jim to říkám, že jsou to jejich děti a ty děti mi svěřují oni do mé péče. Stejně jako oni chtějí pro ně to nejlepší, tak já to přece chci taky a od nich jediné, co potřebuji, je ta vzájemná ruka a ta spolupráce, abychom táhli za jeden provaz, aby nepřišlo dítě ze školy a neřekli: „Ježíš, zas ta hrozná učitelka ti říkala tohle...“. Tak o tom to asi jako by nemělo být, si myslím, tedy.

→ **Pak si tam zmiňovala ty kázeňské problémy, hlavně teda u sebe, že si s tím zezačátku měla trošku problém. Co bys doporučila tady v té oblasti, právě nastavování pravidel a vůbec jako komunikace v té třídě s celou třídou? A teď jako... Třeba když dostaneš tu novou třídu, tak jak vlastně to celé jako rozběhnout, aby... nebo jestli máš něco, co se ti fakt osvědčilo, že takhle když začneš, tak ty děti jako fungují a dá se s to s nimi jako dobře zvládnout.** No, a nastavit. No, tak stejně jako jsme to měli teď. Tak jsou to ty, pro ty prvňáky to jsou hlavně ty obrázková pravidla. Fakt začít postupně, pomalu a u mě teda ve třídě a vždycky to fungovalo je ta motivace, když něco poruší z těch pravidel, fakt formou

nějaké celoroční hry, jak my to máme, že sbíráme diamanty, že prostě ty děti ještě chtějí prostě něco si vysoutěžit, čím kdo bude mít víc těch diamantů, tak je to fakt pro ně motivující. I když s touto třídou to bylo taky teď těžké, také tam jsem i dávala ty mouchy, to byl ještě předkrok, než mu vezmu tomu žákovi úplně ten diamant, tak ještě předtím přiletí ta moucha, aby už věděl, že si má dát pozor a pak už přichází o ten diamant. Takže vždycky nějaká motivační prostě hra, která ty děti jako zaujme, aby doopravdy se snažily a chtěly oni, a ne to dělaly jenom třeba kvůli těm rodičům.

→ **Jaký pohled máš vyloženě na výuku, když ten ZU začíná a láme si hlavu nad tím, jak ty jednotlivé hodiny postavit, tak samozřejmě nějaký vzorec zná, ale co bys doporučila, co třeba ten ZU dělá trošku špatně, nebo co bys ty za sebe doporučila co jako funguje, když se zaměříš na tu přípravu?** Tak já si myslím, anebo vždycky jsem to viděla, já, když jsem chodila na ty hospitace, že to učitelský povolání je hodně spojený s takovou tou hrou, s tím divadlem, ten učitel je tam fakt nějak v roli toho herce, aby ty děti úplně jednoduše prostě zaujmul a aby jim dal nějakou tu motivaci. Teď myslím konkrétně do té hodiny, proč se to budou chtít naučit a jako proč to budou chtít sami. Takže to si myslím, že je tam jako hodně důležitý.

→ **A co používáš vyloženě ty tady k tomu? Máš nějaké postavy, které hraješ, nebo..?** Já tam mám toho Františka, tu figurku, toho maňásku, který toho spoustukrát něco splete, nebo neudělá dobře, a právě jim to ukazuje. Že i to, když se to dítě splete, že to není chyba, ale i tu počáteční motivaci, kdy tam prostě dojde k nějaké situaci. Třeba konkrétně to bylo, jak jsme šli poprvé nakupovat, kdy tam přišel do toho obchodu a ani nepozdravil a mluvil tam, nechci říct vulgárně, na tu prodavačku, no ale neřekl prostě ta kouzelná slovíčka atd. Takže fakt prostě něco, co je zaujme, na čem si uvědomí proč se to tak dělá. Nebo jak by se to mělo dělat jinak, aby to oni udělali lépe. Takže fakt si myslím, že tam hodně záleží jako dát jim to do těch jejich hlaviček, aby to pro ně bylo to „jo, já to chci umět“, jakože stejně jako ten František nebo udělat to lépe. Takže já tam mám vždycky nějakou takovouhle tu, neříkám, že to vždycky byl František, předtím to byl třeba žabák Ferda. Takže vždycky tam byla nějaká takováhle figurka, která vlastně pro tu třídu byla i jako maskot té třídy.

→ **Kategorie hodnocení. Jak vlastně hodnotit práci žáků? Máš nějakou radu, jak začít, jak si být jistá v tom hodnocení? Když například odevzdají nějaké písemky, jak vlastně hodnotit tou známkou, jak se rozhodnout pro ty jednotlivé známky?** No tak, já zaprvé to беру tak. Tys tedy chtěla doporučení. **Ano.** Já jako hrozně nerada známkuju na jednu stranu. Pak zjišťuji, že tam málo známek, ale

každopádně ke každému žákovi, si myslím přistupujeme individuálně a když vím, že tam něco má špatně, že bude mít nějakou poruchu, tak vím, že mi to nikdy nenapíše úplně tak precizně jako ten žák, který prostě tam nic nemá, kde je to v pořádku. Takže vždycky se snažím k tomu žákovi přistupovat individuálně, abych ho zase tím úplně nedemotivovala a že on tam měl víc těch chyb a že dostane pětku a že tam vždycky bude mít tu pětku. Takže fakt to vzít individuálně a co se týče doporučení pro toho ZU, no spíš, aby ke každému tomu žákovi přistupoval zvlášť.

- **Máš nějakou hodnotící škálu pro ten první stupeň, jako že si třeba řekneš ten má dvě chyb, tak mu dám 1-, nebo ...?** Ale jo, potom když už jsme už od té druhé třídy a píšeme ty diktáty, nebo nějak jako jedeme matematické příklady, nebo něco, tak to mám dané a mám to tak, že jako vždycky jedna chyba a je to jenom o půl stupně. Nejdůležitější, že bych šla jedna chyba, dvojka. Mám to o půl stupně, ale to začínám až v druhé půlce té druhé třídy. A když tam mám někoho vyloženě s nějakou poruchou, tak mu tu známku vždycky vylepším, aby nebyl demotivovaný. S touto klasifikací začínám podle toho mého řádu až od poloviny té druhé třídy.
- **Vysledovala si v průběhu té své funkce UU něco, co ZU opravdu pomáhá, jaký styl podpory myslíš, že pomůže ZU právě takhle na začátku?** Tak já si myslím, že nejvíc jsou to určitě ty hospitace v té třídě. Kdy tam přijdeš, není to o tom, že bys ho chtěla zbytečně nějak potápat, nebo něco, ale jdeš mu tam jakoby poradit, jdeš mu tam říct svůj názor, co by mohl udělat jinak a co by tam mohl použít jinak třeba v té hodině. Takže to si myslím, že se nejvíc naučí a já jsem se takhle také nejvíc naučila. I pak když jsem se šla podívat na toho svého zavádějícího učitele, a v té době bylo fakt dobré, že jsme měli tu samou hodinu. Já jsem jí odučila nějak, ta Lída v té době to byla, jí odučila a já říkám wau, to by mě vůbec nenapadlo. Tam tohoto použít a takhle to nafouknout a udělat z toho tohle. Takže tam to bylo ještě o to lepší, že to byly rovnocenné hodiny a jak to, že ona zašla úplně někam jinak a mě by to vlastně nenapadlo. No, ale my to v tomhle tom máme jako jiný. I když teď vidím třeba učebnice toho taktiku a jak ty z toho děláš, tak mi přijdou taky skvělé. Takže možná já jsem neměla být tak jakože zahleděná jenom do své nové školy, ale já jsem totiž vždycky učila podle té nové školy.
- **Když začínající učitel začne další školní rok, napadá tě něco, co by mohl být pro něj velký problém, když teď si vlastně procházíme tím, že žáci jsou na onlinu a on třeba přijde do třídy, která byla půl roku na online výuce. Napadá tě něco, co bude fakt velký problém?** Já si nemyslím, že to bude problém jenom pro začínající

učitele, ale pro všechny až se tam do té reality a do té školy vrátím. Kort s těma
prvňákama budeme začínat stejně jako to bylo od září, jako. Budeme muset být fakt
jako důsledný a jako abychom to všechno zase nastavili, protože i když to kolikrát
vidím, co ty děti tam dělají na té online výuce. Jak prostě nevydrží sedět na tom místě,
teď i tam chodí, tamhleto, tohleto.

Příloha 3 – Transkripce rozhovoru s respondentkou Hankou

- **Souhlasíš se svou účastí ve výzkumu a jestli jsi seznámena s tím, jak bude nakládáno s tímto rozhovorem?** Ano
- **Kolik let už jsi v praxi?** 40 let.
- **Kolik ZU si měla na starosti?** Asi 4, nebo 5.
- **Počet pracovišť?** Čtyři školy v 5 - ti časových úsecích.
- **Jaké nesnáze si měla na počátku praxe?** Já jsem měla nesnáze asi v tom smyslu, že jsem učila HV na druhém stupni, a protože jsem velká, tak mi dali učit osmáky a devátáky a těch devátáků tam bylo 36. Když se postavili, tak někteří byli vyšší než já. Takže prostě občas zlobili, občas prostě vymýšleli a chtěli na mě něco zkusit. Takže to byly první moje boje a já jsem se těch hodin nepředstavitelně bála. Já bych bývala 40x radši učila na prvním stupni než jedna hodina na druhém. Nicméně jsem ten rok přežila, na ty děti jsem si našla nějakou metodu, že prostě jsem byla důsledná, že opravdu jsem je nenechala. Nerozčilovala jsem se, všechno jsem řešila v klidu a tím že jsem věděla, že na mě něco zkusí, že nebudou zpívat, takže jsem si připravovala testíky, třeba na hudební skladatele a oni se domluvili, že psát nebudou. Takže to ti v tom momentě šrotuje co uděláš, když vidíš ty pohledy, nepiš, nepiš. To třeba psali 3 děti, tak jsem to vyřešila tak, mi tam naskočilo, že jsem si je všechny obešla a ten papír, který mi dávali museli přemnou podepsat. Takže tím jsem nad nimi vyhrála a víckrát si to už nedovolili. Takže jsem se snažila a vždycky a dělám to doteď, že když cokoliv někde bych viděla, že je nějaký problém ze strany dětí, tak nikdy neřvat, ale chtít si je dostat na tu svojí stranu, chtít si s nimi domluvit jako, naznačit jim, ukázat jim, že seš jejich partner a oni většinou ty děti na to slyší, obzvláště ty starší. Spíš mám zkušenosti s těmi malými, ale i tak nikdy, i ty malý to zkusí obzvláště třeba v suplovaných hodinách. Kdy tedy si nás dovolí podusit a stačí jeden takovej tvoreček a dokáže ti to tak znepríjemnit, že ti to až vyrazí dech. Řekneš si je tomu devět deset let a dovolí si to, to dítě.
- **Kdo ti byl oporou? Měla jsi nějakou UU?** Měla, hned ten první rok, co jsem nastoupila na tu školu, tam jsem měla úžasnou paní učitelku zavadějící. Já říkám, ta byla jak máma. Takže za tou jsem se nebála zajít. Chodila jsem i do jejích hodin, rozebírali jsme to spolu. Prostě ta mi dala opravdu soustu dobrých rad.

- **Jak ses dostala k funkci UU?** Zkušenosti. Zkušenosti, prostě když už tě ten ředitel pozná a chodí na ty hospitace a ví, jak učíš, tak věděl, když už ta praxe nějaká byla. Takže když už ten učitel přijde, tak přesně ví, na koho se může obrátit.
- **Takže pravdu jde o čisté určení než nějaké školení.** Nenene, to v žádném případě. To ten ředitel prostě ví, ten pozná ty svoje učitele a ví kdo prostě může dát ty dobré rady těm ZU, aby to fungovalo.
- **Když vezmeš ty svoje začátky, ty si měla několik UU?** Ne, měla jsem jednu tady tu, v těch Dobřanech a dál už jsem se musela prokousat sama, pak jsem byla v Praze, tam jsem byla tři, čtyři roky, než jsem se vdala sem na Kladno. Tak tam už to bylo o tom, že s těmi kolegyněmi jsme hodně jako spolupracovali, radili jsme se. Měla jsem tam taky parťáka paní učitelku, to se spíš řešilo jako v rámci metodického. To jsme tři nebo čtyř paralelní třídy, scházeli jsme se, jako to máme tady to metodický. No a my jsme se ptali, prostě jako opravdu, nebo i ta starší učitelka sama řekla budu dělat tohle, tohle. Kdyby si chtěla, tak tady to máš a buď si využila, nebo ne. Nebo jsem šla a ptala jsem se, hele nemáš na to něco, já to dělám takhle. Prostě se ptát, ale tam už jsem žádnou uvádějící učitelku neměla.
- **Na co se nejvíce ptali ZU?** Chtěli chodit ke mně a tím že jsem vlastně já jsem to spíš řešila v tom začátku tak, že jsem si říkala. Já sama, hele zítra budu dělat tohle a tohle a chci to dělat takhle a takhle. Jo, že jsem prostě dávala už já rady, ale jestli to ten dotyčný dělal, to už jsem já nezjišťovala, nebo se to ke mně dostalo zpětně. Ty hele to bylo dobrý. Když jsem něco poradila a zkusili to, tak mi to potom takhle řekly.
- **Takže ponejvíce ty hospitace?** Ano. To určitě. A pak ta každodenní komunikace. Vzájemně si říkáme, co jak jsme dělali a jak to fungovalo. Vlastně dodnes nejsem sama v tom poli, ale že jsme v té paralelce, tak spolupracujeme, ale ne s každým to jde. Většinou spolupracujeme třeba dvě, ta třetí moc nechce. Máme tady takovou dohodu, že kdokoliv udělá třeba pracovní list, tak si ho dáváme na stůl, a buď ho využiješ, nebo ne.
- **Takže se nejednalo o určitou oblast, ale bylo to spíše to, co zrovna přišlo?** Nejednalo. Intuitivně, a když jsem prostě toho člověka měla na starost, třeba v té Praze, kde jsem to zažila poprvé... většinou jsem dělala uvádějící učitelku někomu kdo přišel nový a byl v té paralelce. Vždy jsme měli stejnou věc, učili jsme stejný věci.

- **Je v tom nějaký rozdíl na různých školách v UU?** Tady v tom uvádějícím ne. Většinou potom ten ředitel, že už tě zná, tak ten už to vyloženě nechá na tobě, poněvadž ví, že prostě dokážeš předat ty informace. To je prostě o tom tomu dotyčnému, když má zájem, tak mu dát ty svoje dobré zkušenosti, který máš. Když jsme spolu mluvili poprvé, tak jsem říkala: „tohle, tohle, tohle“, ale zase, ne všechno to, co děláš může vyhovovat tomu druhému. Čím více lidí začínající učitel navštíví, tím je to lepší, protože každý jsme jiný, každý to uchopí jinak to učení.
- **Takže stejné přípravy každá odučí jinak..** Ano, přesně. Každá máme v té hodině jiné děti, jiné složení, ty jinak působíš a stejné učivo nikdy se neodučí stejným způsobem.
- **Byly ty konzultace pravidelné?** Jak s kým. Já jsem nikdy nikoho do ničeho nenutila. Vždycky jsem to nastavila tak, že chceš-li, přijď. Ono to nucení většinou není dobrý. Je to, nechat to na dobrovolnosti toho druhého, buďto má zájem, chce se něco naučit, anebo si tolik věří, že si řeknou: “nade mně není“. A takový jsou, měla jsem okolo sebe spoustu lidí, a tak to prostě je. Měla jsem třeba jednu, která přišla třikrát a pak už ne. Když pak měla hospitaci od vedení, tak to mi řeklo, že je potřeba se na ní podívat. Jenomže jsem zjistila, že když to věděla, byla připravená a hodina byla v pořádku. Tak jsem si říkala, že bude jiný kámen úrazu, že se asi pravidelně nepřipravuje, tak i na to jsem upozornila vedení, že jsme stejného názoru. Řekla jsem jí to ráno, třeba za pět osm. Takže jsem to tak udělala, bylo to znát. Pak jsem to tak poznala a já jsem tak přímý člověk, že jsem jí to řekla, narovinu. Nebyla si připravena. Škodíš sama sobě a byla tady rok, odešla. Ta vyloženě neměla zájem.
- **Chodíš na hospitace s nějakým cílem, nebo sledovat konkrétní oblast?** Ne, já většinou ne. Protože nejsem zástupkyně, tak já tam jdu prostě, abych zhodnotila tu hodinu. Tak jak se mi to jevílo, co bych udělala jinak a pak to zkrátka řeknu.
- **Měla si zkušenost, že ZU fakt hodně chtěli, nebo na jejich popud ty konzultace byly a že někdo byl fakt jako akční, vyloženě?** Ne, až takhle, že by byl někdo akční, to ne. Jakože chtěl, to jo. Tuto zkušenost mám právě se Šárkou. Ta hrozně moc chtěla. Ta hodně chodila ke mně, říkala, že jí ty hodiny dobíjí. Takže tam si myslím, že ten impuls byl hodně, ale v ostatních případech to bylo takový, že se to tak nějak bralo. V případě, kdy má začínající učitel praxi např. 20 let a má uvádějící učitelku jen proto, že je na nové škole, tak tam spíše se jedná o toho začínajícího učitele, ne co se týče tak

výuky, ale spíš okolo toho. Naučit, jak se vypisuje třídnice, jak tohleto, jak tady dělají se různé záznamy. Je to o něčem jiném.

- **Oblast řešení kázeňských problémů. Měli s tím ZU veliké problémy? Je nějaká problémová oblast?** No, možná ta kázeň, ale že by to bylo nějak markantní, to říci nemůžu, protože opravdu, co jsem okolo sebe měla ty lidi, až na tu jednu, která sice neměla problémy s kázní, ale ona sama neměla tu kázeň v sobě, aby se zodpovědně připravovala. Taky ta ve školství už vůbec není. Tam to byl ztracený čas. Ten, kdo chtěl, většinou se fakt ti lidi ptali, protože ve třídě ti nastane nějaká situace, kázeňská a ty nevíš, jak se k tomu postavit a je dobrý se o tom zmínit, nějak kolegyním, ne jenom té uvádějící učitelky, protože tu budeš mít rok a pak to končí. Prostě řešit to, ptát se. Stalo se mi tohle a tohle, vyřešila jsem to takhle a takhle. Jak bys to udělala ty? To můžeš učit let a vždycky se najde, že tě něco překvapí a nikdy se neboj se zeptat, protože čím více lidem to řekneš, tím více názorů se dozvíš a ty z toho vybereš. Příště vyzkoušíš něco jiného. Ono příště je zas něco jiného, ale jako neskrývat to v sobě, ale chtít to řešit. To já říkám pořád.
- **Co bys doporučila pro správné nastavení pravidel ve třídě, když se bavíme o třídní učitelce?** Nepřehlcovat ty děti pravidly. To je to, co já jsem ti řekla, že ty si těch pravidel měla ve třídě strašně moc a ty děti jsou zahlcení a nic jim to neříká. A vůbec v první třídě se s těmi pravidly začíná postupně. Vezmeš jedno a učíš ho třeba dnů. Pak máš jistotu, že většina třídy ho zvládá, šup připravím další.
- **Takže třeba jedno pravidlo na týden?** Klidně, ale je to třída od třídy. Prostě je třída, kde to děti zvládnou tři dny a můžeš jít dál. Je třída 14 dní, tři neděle a nestačí to. Vždycky když učíš nějaké pravidlo, tak je to o důslednosti. Neustoupit vlevo, vpravo a opravdu být důsledná a stát si za tím. I když tě někdo tlačí, ježiš já už bych měla dělat tohle, tohle, ne. Tak to klidně stopnu, raději budu pozadu, ale musím mít jistotu, že to, co jsem si nastavila, že zkrátka funguje. Je to zkrátka o té důslednosti, ta důslednost je na prvním místě.
- **Co komunikace s rodiči?** Začínající učitel – rodiče. Strach, buší srdíčko, říkáš si, já neřeknu vůbec nic. Nejenom začínající učitel. Já ještě po 30 letech, když jsem dostala kolektiv, tak tam ten strach je. Chce to klid, rozvaha, v klidu. Nestát před rodičema. Já to tak dělám s dětmi, dělám to i s rodiči, já si udělám srandičku, ale ty rodiče i ty děti dobře vědí, že ta srandička někde končí, někde je hranice. Tohleto se strašně těžko učí, ale jako tohleto prostě víceméně člověk v sobě musí mít a musí chtít. Protože byla

jsem na třídních schůzkách, kde teda ten dotyčný – měla jsem pocit: “tady bych se nezeptala vůbec na nic“. Kdežto u mě třeba ty rodiče nemají strach, já je k tomu i vyžívám: “chcete něco říct“. Nebo se mi třeba stane, rodiče třeba kecají mezi sebou. Já mluvím dál a vnímám je a vím že si tam povídají. Najednou přestanu, dám si klidně ruku v bok, začnu se usmívat, odívám se na ně a řeknu: „vy jste horší než ty děti“ (smích). Promiňte, a jedu dál. Oni ti to ale vezmou, oni tímhle tím, že prostě se usměješ, že to neřekneš prostě nějak hnusně, naštvaně, nebo něco podobného, oni to poberou, anebo klidně řeknu: „Prosím Vás, ono to ruší. Jestli si potřebujete něco říct, jděte ven. Děkuju“. Oni musí vědět, že se nezlobíš, ale že to myslíš vážně. Většinou, když začínám s novými rodiči, tak vždycky takoveto stažení tady je, ale za chvíli se to jakoby rozplyne a tady na té škole je dobré to, že máme vlastně ty, ve škole je blaze, ty akce, kdy víceméně to není zas úplně tak, na takové té úrovni jako první den ve škole a že už víceméně ty rodiče poznáváš a pak už zase, že jo, oni se jdou s tebou bavit. Být vstřícná, ale zase umět říct: „Prosím vás, teď už musím...“. Jo, a jdu si. V klidu, hlavně všechno řešit v klidu a nenechat se prostě kamkoliv vytočit.

→ **Oblast hodnocení žáků. Bývá to oblast, kde se ptají ZU, případně co jim poradíš?**

My tady hodnotíme známkami a ty lidi jsou na to zvyklí, tak to prostě je, ale vůbec se neboj, když máš nějaké dítě, které by mělo jen špatné známky, třeba dát jenom podpis a vyjádřit se pod to slovně. Což dneska je to výhoda, že i do toho bakaláře to můžeš vyjádřit tu zprávou. Já třeba tam dám známku, třeba pět a pak klidně těm rodičům napíšu vysvětlení známky pět a rozepíšu se. Důvod, aby ti rodiče to věděli, protože dítě to doma nepoví. Takže kombinovat. Tamhle máme, že děti se třeba sebehodnotí, ty smajlíky tam, máme tam kolíčky a ty děti každý den, před koncem vyučování, oni už vědí, jsou k tomu a sami hodnotí tu svoji práci za ten den. Ve všech předmětech, ať je co je. Občas se nějakého dítěte zeptám: „proč sis to dal sem, protože oni na tom kolíčku mají jméno. Takže já se pak jdu podívat, kdo si to kam dal a pokud to dítě tady ještě chytne, tak se zeptám a pokud ne, tak se ptám druhý den. Například: „Hele já jsem si tam všimla, ty sis tam dal mračouna, můžeš mi říct proč?“. Protože já to dítě třeba vidím úplně jinak, tak se zeptám, proč to dítě si tam zrovna dalo toho mračouna. „Protože se mi nepovedla ta výtvarka“... aha tak to jo. Protože ta výtvarná výchova byla předposlední, a to co bylo předtím, tak to dítě už takhle dalece nemyslí. Takže se ptám na důvod a snažím se to dítě nějak posilnit a říct, tohle bylo dobrý a vypíchnu, co tam je dobrý, aby to dítě fakt nesklouzlo jenom k tomu, že tam bude mít jen toho mračouna. Určitě kombinovat, strašně důležitý, nebát se toho.

→ **Nějaké chyby u ZU, když jste se o tom třeba bavili, tak bylo něco, co sis řekla, tahle asi ne?** To vyloženě asi ne, to si nějak nevzpomínám, neuvědomuji, ale spíše to, že ten ZU buď je moc přísný. Že to má nějakým způsobem nastavený a začíná hodně přísně. Na to pozor, tím se ty děti strašně moc odradí. Anebo začíná, že je zase moc měkký. Chce to najít takovou nějakou cestičku, a hlavně každé to dítě je fakt jiné. Brát to individuálně. Já se vůbec nebojím těm dětem říct, protože jsou děti, když jeden dostane dvojku a jeden dostane jedničku: „Paní učitelko, jak je to možné, že ten má tolik, ten dvojku a já mám jedničku?“. Jdu a vysvětlím: “ty máš na víc, ty, kdyby sis to přečetl, tak máš tu jedničku také“. To musím vypíchnut a ani nečekám, až mi to řekne to dítě. „Tobě se to dneska povedlo, vidíš to, jak jsi šikovný, sice tam máš tu jednu chybu, ale...“ předtím měl třeba trojky, čtyřky a teď se mu to povedlo, tak prostě proč mu tu jedničku nedat. Já víceméně ty děti předbívám, aby se to nedozvědělo, aby se mnou nediskutovali o těch známkách. Protože určitě nedáváš známky automaticky a mezi těmi dětmi jsou velké rozdíly. To, co jsem teď tady vypíchla, jsou děti, které kdyby si t přečetli, tak tam ty chyby nenechá, ale tuten, ten prostě udělal maximum. Takže já ho musím ocenit, já ho potřebuji prostě dostat nahoru, aby to nebylo pořád to dítě, které je dole. Takže za známkou si stojím, dokáži si jí odůvodnit a kdyby i rodiče, rodiče porovnávají. Být na všechno připravená, na všechno musí být odpověď, protože on má tohle... Obzvláště kamarádi. To je i to, co říkám na třídní schůzce: “Rodiče nesrovnávejte, neporovnávejte, nesrovnávejte děti, ani v rodině, sourozence. Každé to dítě je jiné. Zkuste to dítě povzbudit, netrestejte ho za špatnou známku. Nenuťte mě k tomu, abych nedávala, nebo abych s obavou dávala špatné známky. Špatná známka je to, že to dítě něco, se mu nepovedlo, nedokázalo, a to dítě potřebuje pomoct. Takže, prosím Vás, když dítě dostane špatnou známku, samozřejmě, že ho nebudete chválit a litovat, ale říct: Podívej, tohle bylo zbytečné, pojd', sedneme si. Jinak vám bude dítě tu známku zapírat. Ono musí mít důvěru, že mu s tou známkou pomůžete a pokud si nevíte rady, přijďte za mnou. Já Vám to mile ráda vysvětlím, mám konzultační hodiny. Přijďte, když se Vám to nebude hodit, napište, kdy byste mohli, já věřím tomu, že se vždycky domluvíme“. Dát jim nabídku. Tím si ty rodiče taky strašně získáš a oni ty rodiče mnohdy nevědí, oni ty rodiče ty děti přetěžují. Takže třeba rodič mi řekne: „Já to nechápu, on to psal nanečisto ty tři věty a když to měl psát do sešitu, tak to dopadlo otřesně“. Neví, že dělá chybu. Já říkám: „Nikdy nenechávejte děti psát věty dvakrát. To si raději k němu sedněte ať to napíše. Když to splete, pak mu to dejte napsat znovu, ale dejte mu tu šanci, že to bude psát jen jednou.“

Opravdu si ty rodiče v první třídě naučit, jak by to mělo vypadat, jak by s nimi měli pracovat, nepřetěžovat.

- **Je nějaká oblast, kterou bys vyzdvihla, když ZU přijde z VŠ, co je to plus, které si přináší s sebou?** Myslím si, že je z toho studia nabušeněj a myslí si, že to musí všechno zvládnout, a praxe je úplně jiná. Prostě fakt vycházet z toho kolektivu, z těch dětí a usměrňovat ho. Myslím, že ze začátku s tím začínajícím učitelem je třeba se denodenně scházet a ptát se ho na ten názor: „Jak se ti dneska děti jeví? Co jste dělali? Jak si to dělala? Co si myslíš, že se ti povedlo?“. Chce to skutečně ze začátku těch 14 dní scházet denně. Pak už třeba 2x týdně, 3x týdně a stále to prodlužovat. Pak už ten začínající učitel bude získávat více a více zkušeností. Najednou zjistí, že už mu to plyne, že už mu to navazuje z hodiny na hodinu, ale ze začátku to každodenní krátké popovídání si, nemusí to být hodinu, stačí chvilku, ale je to strašně důležitý. Pak to vzájemně porovnat, jak ty děti reagovaly, jak to bylo apod. Když se to rozjede měsíc, tak pak už se to strašně těžko mění. To chce nastavit prostě od začátku a ten začínající učitel, ten s tím nemá ty zkušenosti, ten přijde nabušeněj z té pedagogický fakulty a myslí si, že to všechno funguje. Když jsem chodila na náslechy, tak nás vždycky poslali do třídy, která fungovala a ty jenom zíráš, jak ty děti jsou super. Pak najednou přijdeš a ta realita je úplně jiná. Protože ona už je má vychovaný, ona už ví jak na ně. Ten začínající učitel to neví, ten se to musí všechno naučit.
- **Jaká oblast je nejtěžší pro ZU?** Srovnat se s tou individualitou toho dítěte, myslím si, že je v začátku nějaká ta objektivnost, nezasednout si prostě na nějaké to dítě, protože to je svým způsobem taky umění, protože vždycky se najde ve třídě někdo, kdo ti úplně nesedí. Takže umět hrát férově na všechny děti, aby to nevyčítily. Ten začínající učitel má spoustu věcí, na které musí myslet, takže to spouště začínajícím učitelům prostě uniká. No a nastavit si tak nějak ne moc přísně a opravdu ukázat těm dětem tu vlídnou tvář, to kamarádství. To si myslím, že je pro toho začínajícího učitele také strašně těžké. Záleží také, jak se ti sejde třída, jako když dostaneš třídu, která je pohodová, tak si to třeba ani neuvědomíš, ale ty zrovna moc pohodovou třídu nemáš. Tam je to fakt markantní, ty rozdíly jsou velké a o to je to pro tebe náročnější, protože ty musíš přemýšlet nad strašnou spoustou věcí. Jak to správně metodicky uchopit, a ještě to skloubit s těmi individualitami, těmi dětmi. Do toho začne nějaký rodič se míchat. Na tohle člověk musí být strašně opatrný a spíše se poradit s těmi zkušenějšími, jestli ti někdo, zkusí na tebe něco, tak jak to řešit. Určitě bych se asi i ptala než to řešit sama, i když někdy to člověk řeší intuitivně. Že ti někdo něco

sečvakne a řekneš si, jo dopadlo to dobře. Může se ale stát, že tě něco napadne a pak si řekneš, tohleto jsem asi neuchopila správně. Jsou ty situace fakt různé. Chce to fakt o tom mluvit, ptát se a řešit to. Nejde úplně něco vypíchnout, vše se vším souvisí a je toho moc pro toho začínajícího učitele. Přizpůsobit se chodu školy, to je velká věc. Nikdo ti neustoupí, do toho pracovat s dětmi, a i s rodiči. To jsou tři věci, tři skupiny, které ty musíš skloubit všechny dohromady. Nedokáží nic vypíchnout – je to komplexní.

Příloha 4 – Transkripce rozhovoru s respondentkou Lucií

- **Souhlasíš se svou účastí ve výzkumu a jsi seznámena se všemi informacemi?** Ano, souhlasím.
- **Kolik let jsi v praxi?** Já, když odečtu mateřskou, tak dvacet přesně.
- **Kolik pracovišť si vystřídala?** Tak jsem na druhém místě, když nepočítám praxi na VŠ, tak prostě jako by zaměstnanec jsem ve druhé škole.
- **Kolik ZU si měla na starost?** Dva.
- **Jaké nesnáze si zažívala na počátku své praxe?** To bylo naprosto strašné. Já jsem nastoupila hned po škole, takže dvacet dva let, dostala jsem třídnictví na druhém stupni. Takže původně jsem teda „druhostupňák“ vystudovaný a vůbec jsem nevěděla co mám dělat. Jako takhle, uměla jsem učit češtinu, to mě jako naučili na VŠ, ale co jakby dělat s tou třídou, jak vůbec administrativa, cokoliv a musím říct, že na té první škole vedení nebylo žádné, že bych měla UU, nebo něco. Pan zástupce byl lehce nepoužitelný, abych byla slušná. Takže jako, co jsem potřebovala, tak jsem chodila za ředitelkou, ale ta neměla zase tolik času. To je logické. Takže potom, co jsem se trochu zapracovala, tak i ostatních kolegů jsem lovila prostě informace, ale jako ten začátek opravdu. Hlavně tedy bych řekla s administrativou, vůbec jako třídnice, to už se jako něco zadávalo lehce do počítače. To mě fakt vůbec VŠ vůbec nenaučila.
- **Jak jsi se dostala k funkci UU, byla ti přidělena?** To bylo až tady, na naší škole a bylo to až vlastně za několik let, když jsem tam byla, tak asi jsem se jako osvědčila, tak postě mi to bylo přiděleno.
- **Čeho se nejvíce týkali otázky ZU?** Určitě to byla ta administrativa a vůbec vedení, tady ty úřední všechny věci. Tak jako samozřejmě nepředpokládám, že by VŠ učila práci s bakalářema, nebo tak. Takže občas takový ty vychytávky, co my zkušenější už jako jsme si navzájem... I když teda musím říct, že jsme si to taky jako pokusem, omylem, jakoby většinou zjistili, ale potom už to člověk rád předá, aby to ten další nemusel prostě lovit a zjišťovat jakoby znovu sám. Potom občas taková ta nejistota ve stavbě hodiny. Jestli něčeho tam není moc a něčeho málo. Samozřejmě jsme hodně konzultovali osnovy, osnovy, prostě RVP a ŠVP, jestli jsme v souladu a „témaťák“ a jestli jsme prostě něčeho neděláme jakoby moc a někde zase nejdou jakoby moc pomalu a moc rychle. Takže na tohle se dost jako ptali. Spíš jako jsme si řekli, co ty děláš teďka ve tvé třídě a jestli jsem pozadu, nebo jestli teda jakoby jsou tak nějak v souladu. No, a potom to byly i odborný věci. Jako třeba ý v koncovkách a prostě

skloňování něčeho a takový, že třeba pokud ten učitel. Já jsem jako češtinářka, pak jsem si dodělala první stupeň, takže jsem jim toho mohla dát trošku víc, té češtiny. A je fakt, že teda učitel prvního stupně není češtinář, to teda říkám narovinu. Potom i sama při tom studiu té češtiny to pro mě bylo levou zadní. Tam mi toho přišlo hrozně málo na to, kolik se toho pak učí na tom prvním stupni. Takže odborný věci jsem hodně jako radila ze začátku. Oni pak, když už si zajedou a používají třeba tu stejnou učebnici, tak už se na to tak už ptát nemusí, protože už jakoby vědí. Zvlášť dneska ty nové učebnice, teď jsme najeli na tu Novou školu, tam je teď hodně řešení a prostě takový návodný cvičení, takže to je pro ty začínající učitele jednodušší. My jsme před tím měli ten Alter a tam k tomu nebylo, ale fakt, vůbec nic.

- **Konkrétní oblast, kde řešili ZU např. kázeňské problémy, nastavování pravidel...?** Jako, myslím si, že většinou přijdou s tím, že umí nějaké ty aktivity s těmi dětmi, jako právě nastavování pravidel a tohle nebyl problém. Spíše pak konzultovali: “mám tohle řešit s vedením, mám tohle řešit sama?“, spíše jak si poradit v té třídě. Tak tohle jsme třeba konzultovali, nebo jak bych postupovala v nějakém konkrétním případě, kde to nebylo tak jednoznačné, jako že ano, výchovnou komisi. Tam ale bylo evidentní, že tam je v té rodině problém a že, výchovná komise nic nespraví, tak jsme třeba konzultovali, co vymyslet. Jak to sítě podpořit. Takže spíše tyto věci.
- **Oblast hodnocení? Ptali se, nebo jsi měla pocit, že to ovládají sami?** Tak u té první, jsem do toho musela trochu zasáhnout, protože měla pocit, že musí být jako hodně přísná a hodně na ně nastartovat až, bych řekla s extrémním hodnocením a ty děti se proti předchozímu roku jednak hodně zhoršili, a druhak, tam už byl trošku problém s rodiči, že to jako nechápali. Takže jsme se snažili si vyjasnit, že přísnost ano, ale že to chce nastavení, nějakou hranici. Je to otázka, protože jsou fakt učitelé, co chtějí být fakt přísní a dávat to. Já teda taková nejsem. Já jsem se snažila předat svůj pohled na to hodnocení. Jako takový zdravě umírněný, abych ty děti neubila hned těmi špatnými známkami. U té první paní učitelky, tam k tomu úplně nedošlo k pochopení a pak to řešilo vedení, protože tam už byl problém s těmi rodiči. Pak u té druhé, tak tam jsme byli naprosto v souladu a spíše jsme konzultovali doplňující, třeba slovní hodnocení, nebo sebehodnocení těch dětí. Takže ona měla taky nápady a ptala se co děláme my. Tu jsem měla loni, takže vlastně z té školy přišla hodně vybavená těmi zajímavými nápady. Ta první to už je více jak 10 let a tam to bylo co se týče té školy opravdu nasázet známky a opravovat a prostě, vůbec no.

- **Pamatuješ si, jestli se liší jejich školy?** Myslím si, že ne, že to obojí byla Praha.
- **Ty tedy vždy působíš 4., 5. třída?** Ano, na této škole ano.
- **Komunikace s rodiči. Co radiš, s čím měli ZU problém?** Jedna měla problém se vůbec postavit před ty rodiče před celou třídu. Takže se ta první schůzka u nás na škole takhle probíhá, že tam je celá ta třída. No a ona potom přišla s tím, že jí to bylo hrozně nepříjemné, tak jsem jí právě poradila individuální konzultace, že se mi to hodně osvědčilo a že to možnost máme. To velice jako fakt přijala, byla nadšená. To jí zklidnilo, protože tam seděla jen s jedním tím rodičem a nemusela předávat informace všem najednou, celé té třídě těch rodičů. Takže tohle jsme řešili. Pak jsme řešily, jak odpovídat na nějaké nepříjemné zprávy v těch bakalářích, tak to semnou konzultovali, jestli mají odpovědět ve stejném duchu, anebo zůstat nad věcí a snažili se o nějaký smírný tón. Já se tedy vždy snažím o nějaký smírný tón, i když si teda trvám na svém, tak nejít na jejich rovinu takového toho přísného tónu. Myslím si, že když člověk najde s tím rodičem, alespoň trošku, společnou řeč, tak se jakoby lépe na věcech domluví, než když já budu ten, kdo na věcech trvá a oni si trvají na svém, tak ten kompromis prostě nenajdeme. Takže v tomhle směru jsem občas radila a myslím, že to vzali a pak to bylo nakonec dobré.
- **Je nějaká problémová věc pro ZU při příchodu do praxe a být hned třídním učitelem?** U té první, na to, jak přísně známkovala, tak se snažila být s dětmi kamarád. To mi přišlo jako takový extrém, že prostě tam nenastavila tu roli, jako jo, učitel může s těmi, je dobře když s těmi dětmi vychází, ale nemůže jít na tu jejich rovinu, jakože husy jsme spolu nepásli. Takže asi tak. Takže tam tohleto bylo takové, a ještě se tam paní učitelce nepovedlo vysvětlit. Ona pak také odešla. Nepodařilo se jí vysvětlit, že není vedoucí kroužku, ale je třídní učitel, který to tam musí zaštit'ovat. U té druhé, tam si nevybavuji nějaký takový problém. To je paní učitelka, která se na to fakt hodí, tam ten talent prostě byl.
- **Jakou formu probíhala tvá podpora?** Úplně nejčastěji to byly konzultace. Sedli jsme si, dali kávu a probírali jsme. Já jsem i po nich vždycky chtěla, aby si sepisovali neakutní věci, co je postupně napadali. Hlavně ta druhá paní učitelka, ta to měla perfektně sepsané, a tak nějak jsme to procházeli, abych jí já nevnucovala nějaké myšlenky, co už třeba ví apod. Takže tam tohle probíhalo. Někdy v písemné formě, tak jsme si napsali, nebo zavolali.

- **Bylo to pravidelné, nebo dle potřeby?** Ze začátku, s tou první paní učitelkou, jsme to měli nastavené, když jsme měli v týdnu společnou volnou hodinu, tak jsme jí využili k řešení toho, co si sepsala, co potřebovala. Když byla po čtvrtletí už zaběhnutá, tak jsme to dělali jen když potřebovala. Už to nebylo potřeba tak často.
- **Měli jste v obou případech vzájemné hospitace?** Určitě, to i vedení vlastně chce. Já nerada si jako sednu do třídy, to mi připadá, že tu učitelku musím ještě více vystresovat, tak já jsem to pojala formou, že jsem se zapojila do výuky. Třeba jsem pomáhala se skupinovou prací, nebo tam měla žákyni, která byla cizojazyčná a neměla tam tu spolužačku, která by jí překládala. Takže jsem udělal jakoby asistentku, čímž jsem vlastně viděla tu hodinu a zároveň jsem trošku pomohla a nebyla jen takový stresující prvek, co jen sedí a kouká. Právě i ona, když se šla podívat na mé hodiny, tak se snažila také zapojit a pomoc skupinkám pomoci a zároveň viděla, jak ta hodina probíhá.
- **Hodnotíš to tak, že více si navštěvovala ty je, ony tebe, nebo to bylo vyvážené?**
Bylo to vyvážené.
- **Při hospitaci, měla jsi v hlavě nějaké aspekty, na které se zaměřit, nebo jsi sledovala celou hodinu?** To jsem měla promyšlené, protože na každé hodině jsem se šla podívat na něco jiného. Na té první jsem se šla podívat na stavbu hodiny, jestli tam je nějaká ta motivace úvodní, jestli tam nějaký závěr, reflexe té hodiny. Potom v té další jsem se zaměřovala na ty odborné věci, to byla čeština. Vyskytly se tam nějaké chyby, a to jsem se snažila, ne opravovat, ale ukázala jsem jí, kde lze najít řešení, aby si to mohla dopředu promyslet. Zároveň jsem jí doporučila náhodné zadání, které jí třeba napadne. To si právě člověk většinou vymyslí nějaký jev, který je těžký nebo záludný. Takže aby ze začátku měla vše připravené a vyzkoušené, aby nemusela improvizovat. Ještě v jedné hodině jsme domluvili, že se podívám na její skupinovou práci, tak tam jsem se zaměřila na způsob té skupinové práce, jestli se tam dělá všechno to, co se tam dělat má.
- **Jaké znalosti, nebo zkušenosti si při funkci UU musela využít?** Všechny samozřejmě. Odbornost a nejvíce osobní zkušenost. Za těch 20 let jsem toho zažil spoustu a řekla bych, že mám co předávat. U té první paní učitelky to nebylo tak suverénní jako v tomto druhém případě. Už jsem teda taky měla co předat, ale teď už mám opravdu pocit, že mám co předat, co ukázat a poradit. Například ty zajímavé metody, já jsem fakt člověk, který to vyhledává, který se snaží zařazovat stále něco

nového. Také se podělit o to, co se mi neosvědčilo a také různé složení třídy, protože já už jsem jich taky měla x. Občas jsou tam méně chytré děti, jak třeba pracovat s tímto, protože ty děti jsou opravdu různorodé a tak podobně. Nejvíce jsem předávala vlastní zkušenosti a trochu teda tu odbornost, protože tam říkám teda v té češtině mám pocit, že mám co předat.

- **Je nějaká oblast, na kterou byl ZU opravdu dobře vybaven z VŠ.** Různé webové aplikace a nápady. To, co jsem já si oťukávala pokusem, omylem, tak to bylo vidět, že tam jim bylo ukázáno a že s tím pracovali, takže to pak i ona ukazovala mě. Třeba i tohle online prostředí Teams apod. Tam přišla hodně vybavená. Pak i hodnocení, sebehodnocení, je vidět, že se na to ta fakulta začíná zaměřovat a že tam je spousta nápadů. Taky takové různé učební metody. Myslím si, že se to oproti mému studiu hodně posunulo.
- **Je nějaká oblast, na kterou nejsou připraveni?** Administrativa. Myslím i, že by stálo za to, těm učitelům ukázat, že existují bakaláři. Takhle vypadá katalogový list, takhle se to dělá. Mám pocit, že by pak učitel přišel s daleko větší jistotou dělat třídního. Je hodně věcí, které ten třídní učitel na začátku roku musí vyplnit, udělat a nikdo mu to vlastně dle mého neukázal. Zezačátku ona byla stále v časovém skluzu, protože mi jako zkušený víme: „ted' si musím udělat tohle, vyplnit tohle a nesmím to odkládat do termínu, který dalo vedení“, protože se to pak nestíhá. Takže, vůbec ten průběh školního roku, že je tam zátěž v září, v pololetí a na konci školního roku. Kde se např. vyplňuje vysvědčení, jaké ty aplikace existují, to by stálo za to na té fakultě ukázat.
- **Vysledovala jsi něco, co ZU pomáhá?** Myslím si, že to mohou sdílet. Nemusí se bát říct: „vůbec nevím“. Prostě, že mají někoho a že se jim dopředu dá vědět kdykoliv si řekni a neboj se. Myslím si, že pokud ten učitel přijde do té školy nově, nikoho tam nezná, a ještě takto začíná, jak jsem to třeba měla, tak je mu to trapné, má ostych a nechce vypadat, že nic neví. Takže určitě jim dopředu dát vědět, jsme tady pro tebe a prosím ptej se, my ti to rádi předáme. To si myslím, že pro ZU je hrozně důležité.